



A' ROMAI TSASZARI ES AP. KIRALYI FELSEG
NEK KEGYELMES ENGEDELMÉVEL.

Indúlt BÉTSBÖL Szeredán 29. Oktoberben 1788.

*Erdélyből a' Hátszeg-vidéki Táborból Szászfvárosra, és
onnan hozzánk érkezett 2 bizonyos Leveleknek rövid
Summájok:*

Szászfváros 16-dik Octob. 1788. Octobernek 7-dik
napján reggeli 8-órákor réá ütött a' Törökség
mintegy 4-ezerig való a' mi Hátszegen fekvő Né-
pünkre, olly szándékkal; hogy az Hátszegi Magazi-
numot fel-gyújtsák, kik a' *Bóldogfalvi*-vizen által
jövén, két részre osztották magokat, egy része Viz
mentére *Orlya*-felé fogott, más része pedig a' Hát-
lzegi malom mellett lévő *Egerfák*-felé; az *Orlya* mel-
lett a' Török-búzák között a' Magazinumra menő

1100

Törökök elejibe egy *Divisio Vafas* kommandérozott, a' más részinek pedig egy *Divisio Húzfár*, kik mind két részről egymásra tüzelvén, 's részünkről az ázgyuk-is ki-süttetvén nem kevés kárt tettek a' Pogányokban, nálok pedig ágyu nem lévén, csak apró fegyverrel tüzeltek, ezen tsata 4 óráig tartván, a' Pogányság vizsgál- veretett. Részünkről *Taskdna* *All-Hadnagyal Budai* nevezetüvel 12 köz-legény esett-el, kiknek fejeket a' Pogány el-vitte, ki-vévén a'; *Budai* Hadnagyét, kit *Tiller* Kapitány 6 Húzfárral vitézül meg-mentett, ezen jeles Kapitány-is majdnem a' halál torkából menekedett-meg, kinek alatta lévő lovát el-lövén a' Pogány, gyalog maradt; 's minden-felül körül-vétetvén, már két horgat-is akasztottak vólt beléje, hogy elevenen el-vigyék. A' midőn Húzfárai halálra vetvén magokat Kapitányokért, vitézül ki-szabadították a' Pogány kézből: ekkor egy Pogány két-felé akarván a' Kapitány fejét dühös kardjával vágni, a' Csákóban lévő vas (köz-ember Csákót tett vólt fejébe) életét megtartotta, a' vasat ugyan félig bé-vágta a' kard, 's onnan ki-szökvén a' fél poszáján jótska sebet ejtett a' Kapitánynak, mely sebet bé-köttetvén még lóraült, 's kergette a' Pogányt; a' Vafafok közül-is heten el-estenek. A' Pogányokban mennyi kár esett, nem lehet tudni; minthogy halottaikat el-szokták vinni, a' tsata-helyén csak 3 Török-ló, és 3 Török maradt, kiket el-vinni idejek nem vólt. Itt a' Gyalogság egy tüzet sem adott, 's közüllök egy seveszett-el. E' szerént vizsgál- veretetvén a' Pogányság, a' ki fel-tett tzellyában nem bődögülván, minden dühöségét ismét tüzzel öntötte-ki, és az ide-

zárt tzedúlára fel-jegyzett Faluk közül a' mellyek után Kereszt vagyon , ujra fel-égette , a' többeket pedig az előtt egy héttel égetvén , a' mi akkor belöllek meg-maradott vólt, most ujra a' szél-is segitvén hammúvá tette.

A' fent említett tzedúla és a' két izben el-égett Faluk ezek:

Kerület Silly: Petrilla, Dilsza, Petrosz, Livadel, Urikány, Volkány, Kimpulnyág, Krivádia, Meriosor.

Kerület Borbátviz: Petrosz, Nagy és Kis Bár, Parkaspataka, Livádia, Ponor, Ohábaponor, Puj, Gallatz, Borbátviz, Urik, Hobitza Urik.

Kerület Matresd: Serel, Rusor, Bajesd, Fejérviz, Vajtej, Korojesd†, Patos†, Malojesd†, Matresd, Kö-Ohába, Alsó-szállás-pataka, Felső-szállás-pataka, Musora†.

Kerület Totesd: Bóldogfalva, Nalázt, Csöpeja, Boresd, Vád, Szatsál†, Szent Péterfa†; a' kereszttel itt jegyzettek most ujra égettek-el.

Septembernek 28-dikától fogva, mellyen a' Törököknek 4-ezerből álló Pikétje a' Hátszegi mezőben a' mi Lovas Pikétünkre réá-tsapott, holott a' Török részről 25. részünkről egy Húszár és két lovak el-estenek, a' Törökök mind eddig a' Hátszegvidéki erdőkben az el-futottaknak keresésekben, s rablásokban töltötték idejüket, a' minthogy eddig elé 3-ezer embereket el-is rablottanak, kik között vagynak *Borbátvizi Balás István, Csoka János, és Karujafi* nevezetű Nemes emberek, ezek Házakot utolsó veszedélemig el-hagyni sajnállották. Nevezetes az: hogy *Csóka Jánosné*, Férje ki-váltásáért nagy tsomó pénzel a' Törökhez bé-mient, de se rólla, se Férjéről mind eddig leg-kissebb hir sem hallott, talám mind ketten Pogány kézben fognak

maradni. — A' 2-dik Levél: Octobernek 6-dikán el-hagyván a' Törökök az erdőket, — dikre virradolag *Bóldogfalva*, 's *Naláts-felől* 3-ezeren Logerünket, 's Hátzegi Magazinainkot ki-mondhatatlan lármával, hahotalással, dühösséggel szándékoztak meg-keríteni, ezen fel-tett szándékot egy *Divisio Toskána Húzfár*, és egy *Divisio Vatas* meg-gyalok, mely-szerént osztán Hátzeg, 's *Bóldogfalva* között edgyütt reggeli 7 órától fogva 10 óráig tsatázának, a' Pogány olly félre való Sántzos bokros helyre tsalá Lovasainkot, hogy ágyukkal őket löni nem lehete, 42 ágyu lövésre tsak egy Török maradt a' *Bóldogfalvi* magas hidon, kit az ágyu lováról le-lött. A' Sántzban lévő Lépe megszfe kerülte, 's így szükség nem vólt a' gyalognak egy puskát-is ki-löni, a' mi katonáinkkal felettébb egyben elegyedtenek vólt a' Törökök, 's a' miatt az ágyuknak ki-sütések inkább ijesztés gyanánt szolgáltanak a' tsatában. A' tsatázást a' Hátzegi hegy-tetejéről jól lehetett látni, melynek vége lévén, 's a' Törökök *Pujig* kergettetvén-el, annakutánnda, az el-esleket a' Platzon meg-nézök sok Nemességek, holott estenek-el Kapitány *Tiller* szárnya alóll Hadnagy *Budai*, és 12 Húzfár, a' Vasafok közül egy Káplár, 9 köz-ember, és 8 lovak, Iebet-is kaptanak Kapitány *Tiller* kardal edgyik pofáján, mely türhető, eztet a' Kapitány kezkenyöivel hirtelen bé-kötvén ujra, 's még keményebben kezdett hadakozni, de szinte horgában marada két fidas Töröknek, kik két-felől horgaikot már Kapuájában akasztották vólt, de jó lova feles elé ugrásában a' Kaput ki-szakadt, továbbá seb-

ben estenek Húzárok 15. Vafafok 7 a' Pogány r
 széről mintegy 50 hullott-el, kik között tsak 3 m
 radott a' tsata-hellyén, a' többiket el-vitték, 's
 körül-lévő Falukban meg-égették, a' miéinknek fej
 ket mind el-vitték a' *Budai* Hadnagyén kívül, kit
 Húzárok fel-kapván bé-vitték a' Logerbe, élt-is. mi
 egy három-fertály óráig a' Logerben. Eddig elé
 gett-el a' Török 42 falut, már kevés vagyon h
 tra, a' Vas-kapu-felől, Hátszeg-vidékét senki má
 a' Törökön kívül nem bírja. — Imé én 2 hitele
 Hátszegi Leveleknek mását küldém, mellyeknek
 igazságáról az egész Érd. Olvasó Közönség előtt j
 állok. — Tsuda dolog, itten még hó nintsen
 nagy Havafokon, a' hóharmat-is tsak kétszer eset
 te még. — A' szüret majd mindenütt még Octobe
 nek első hetében meg-esett. Kevés Borunk lésze
 mindenütt; de jó. — Minden féle Gabonánk term
 se lstennek hálá alkalmos. — Már a' Komendéroz
 Generál-is *Jóbris* Ur a' Hátszegi Táborhoz le-men
 a' *Stabja-is* a' *Toskána* Húzárs Seregnek. *Talmáts*
 oda érkezett. Generál *Rall* *Brasóból* a' *Talmát*
 Táborhoz ment.

Hübes 3-dik October: — Bizodalmos jó Uram
 Földi Uram! — Ezen hónapnak 3-dikán itt Bán
 tusban *Boksán* nevezetű Városban következendő ol
 ra nézve Divisiomtól ki-rendelve lévő Fő Hadnag
Budai Ignátz, hogy a' Törököktől, kik az eml
 tett Város körül magokat naponként számofon mí
 togották, ki-né raboltassék és a' nagy Királyi Élél
 hárok füsté hammúvá ne-tétefsenek, midőn a' Tö
 röknek tellyes igyekezetek az vala, hogy ezen Vá



rosra rá-ülsenek; Hadnagy Uram helyéről, a' hól
 különben Komandójával áll vala, el-húzván ma-
 gát, járatlan erdőkön és vidéken keze alatt lévő
 Népével nagy sietséggel keresztül-menvén, hátúlról
 rá-ütött az ellenségre. Látván ezt a' Törökök,
 hogy ők háromszorta nagyobb erővel légyenek, mint
 az ellenek sebessen nyargaló Hadnagy, bátor szív-
 vel ellent-állának. Ezzel semmit sem gondolván a'
 maga Népe előtt sebessen nyargaló Hadnagy, meg-
 fordúl 's így szól a' maga Húszárjaihoz: *rajta Vú-
 zok! utánnam bdtor szívvel!* Midőn egymáshoz mint-
 egy 20 lépésnyire érkeztenek vólna, fegyveri tüzre
 kerüle a' dolog mind a' két részről; de észre-véven
 a' Törökök *Budai Ignátz* Urnak első pistollya ki-
 lövésére a' magok Vezérjeknek lováról lett le-for-
 dulását; azonnal meg-rémülvén, szaladáshoz kezdé-
 nek. Ezen meg-szaladott ellenséget, (kiknek száma
 93 fő vala) kergetni kezdvén a' Hadnagy, azokat
 hátúlról momba követvő nyak szirtbe vagdaltatni
 a' Húszárokkal mind addig meg-nem szünék, míg
 ezek a' sűrű erdőben magokat el-rejteni kéntelenít-
 tetének; mely alkalmatossággal 7 Törökök agyon-
 lövettek, 9-en le-vagdaltattak, 2-ten pedig közülök
 elevenen fogattattának-el. *Buday* fő Hadnagy Ur-
 nak Vitézei közzül *Litvártzi Káplár* és 2 köz-em-
 ber sebbe estenek. Ezen fő Hadnagy Urnak több
 jeles tselekedetei között nevezetes az, hogy a' mi-
 dőn mellette lévő jó és Vitéz katonájának a' jobb
 lába keresztül lövettetett vólna, és lováról le-for-
 dúlna, a' Törökök gyilkos szokások-szerént a' föl-
 dőn jajgató Húszárt vagdalni kezdék, mivel már

kardja egy kemény szúrásban a' Török' testébe tört
 vala, és nyakában lévő karabélyát-is ki-lötte va-
 la, mellyet a' Hadnagy meg-látván oda ugrék Pa-
 ripájával és erről le-szálván, három Törökök ellen
 addig óltalmazá, mig ezt más Húzárok észre-vé-
 vén oda nyargalának, és mind sebes Pajtásoknak,
 mind Hadnagyoknak életét meg-menték a' 3 Török-
 nek markából. — Mind ezeket én hivatalom és kö-
 telekségem-szerént G. F. M. L. Gróf *Brékhánville*
 Urnak *repräsentálván*, e' pedig ő Felségének fel-ad-
 ván, ő Felsége ezen hón. 6-dikán ezt méltoztatá
 Német nyelven a' fenn említett fő Vezér Urhoz, és
 ez én hozzám irni: „ A' Felséges Tsászár nékem
 parantsólt, mely-szerént én Obester Uramnak és ál-
 tala fő Hadnagy *Buday Ignátz* Urnak Vitéz maga
 viselésén való tellyes meg-nyugvását ő Felségének
 jelenteném, mellyet ő Felsége különös emlékezetben
 fog tartani. A' prédált lovakot ő Felsége a' tsatá-
 ban ditséretesen hartzólt Húzároknak engedi, és 2
 napi 'Sóldal őket meg-ajándékozza. Gróf *Brékhán-
 ville* F. M. L. — Mind ezekre nézve ezen nagy ér-
 demű fiatal Tiszt Urnak vitéz tselekedeteit a' *Ma-
 gyar Kurirba* iktatni ne-terheltség — magamat a-
 jánlván maradok 's a' t. B * A * N. *Wurmzer* Ser-
 gének Obestere és Komendánsa. — *Ezen Levél szó-
 ról szóra így jött vala kezünkhez.*

Meg-jegyzések.

Ezen folyó hón. 18-dikán, az ideig tartóságot
 örökké-valósággal váltotta-fel Galántai Gróf *Fekete
 György* Ur ő Excellentiája a' volt Ország Birája,
 a' *Szent István* nagy Keresztes *Rendinek* Tagja 's t.



Hazája hasznára töltött életének 77-dik esztendejében, hosszas betegsége után, F. Ts. és Királyi fő Hadi-Vezér kedves fiának ölében. — *Galántai Gr. Fekete György* Ur véfzi eredetét egy régi Nemes Familiából, melynek ágazatja Erdélyben máig is feltaláltatik. Már 1741-ben a' F. Kamaránál, 1745-ben a' F. Udvari Magyar Kantzelláriánál Tanácsfő; 1748-ban Personálifő; 1751-ben *Arad Vármegyének* Fő-Ispánnnyává; 1762-ben a' F. Udv. Magyar Kantzelláriának V. Cancelláriusává; 1773-ban Ország-Birájává lett vala; 1764-ben a' nagy Keresztes Rendszerrel, 1784-ben pedig nyugodalommal ajándékozta meg.

Nyugodjál nagy OSZLOP! sok terhét emelted

Hazádnak, midőn e' Tisztségid viselted.

Amaz egész Hazánkban nagy nevéből nevezetes fő Pap Gróf *Eszterházi* az *Egri* Püspök Ur ó Excellentziája igen terhes nyavallyákban mondatik fekönni, az *Egerből* jött Tudófitások-szerént. — Az *Eszterházi Antal* Sergében volt Hadnagy Gróf *Aloisius Csáki*, virágzó életének 24-dik esztendejében, Sept. 14-dikén az örökké-valóságban élők Fejedelmének Zászlója alá esküvék Szebenben, egynéhány napig tartott hideg-lelése után. — Ama nevezetes Europai Nagy Főnek az örökké-valóságban lévő volt Prufszus Királynak II-dik *Fridriknek* azon maga után hagyott Munkája, melyre egész Europa nagy ohajtással várakozik vala, már most 15 darabban, mind Németül, mind Frantziául egyszerűsmind jött világofságra. Frantziául 18, Németül pedig 15 Tallér az árra. — Ama hires levegőben vezető

vező Kotsis *Blankhárd* a' Berliini levegőt-is szerentésén meg-járván, a' Prufszus Királytól egy 2000 Tallért érő Vilhelmsd'orral tellyes arany pikfissel ajándékozott meg. — A' Purtugalliai Koronára következő H. *Brafilien*, kinek következő uralkodásáról mindenek lokat ígérnek vala, Sept. 11-dikén meg-halálozék. Született vala 1761-ben Aug. 21-dikén, és Fébr. 7-dikén 1777-ben az ő Annyának Juliusnak 21-dikén 1746-ban született Öttsével házofsági életre lépett vala, a' kitől egy magzattya sem maradván, már most a' Korona az ő Öttsére *János Mária Josef*re fog szállani, ki a' Spanyol Udvarból házasodott. A' Portugalliai Királyság a' maradékra nézve már most olly gyenge lábbon áll, valamint a' Spanyol Királyi ház, hogy ezen körülállások-szerént igen könnyen meg-eshetik, hogy *Spanyol-ország* és *Portugallia* ismét egy *Bourboniai* házból származott Printz' Uralkodása alá esnek. — Galitziában a' Lelkek meg-számláltatásának munkája egészsen el-végeztejett, és találtattak 1,345,803 élő testes lelkek ; tehát 257,368-al többen, mint 1768-ban, a' midön a' számlálás-szerént tsak 1,088,435-tön találtattának vala. — A' Jamáika Szigetéből jött Levelek-szerént az idén annyi Nádméznek (tzukor) való Nád termett, a' mennyire még az emberek nem emlékeznek. Nintsenek annyi hajók, hogy itt meg-ne rakodhassanak, és annyi Magazinumok, a' mellyekben az itt maradandó termés elérhefsen. El-fér az ezért bé-jövő pénz az Anglus országokban. — Prufszfiában tsak egy Levelet várnak Varsoyból, már készen 40-ezer fegyveres Prufszus



szus a' Lengyel-oroszági Diétára Gen. Lájdinánt *Annált* vezérsége alatt; nem külömben 30. ezer *Holl. stáinba* indulni, hogy a' *Svéd-földre* telepedett *Dánus* és az ez ellen álló *Svéd Táborok* között támadható véres pert tsendességben tarthassa. — A' Török szolgálatban lévő *Frantzia Tiszteknek* parancsolatúl ment, hogy a' kik *viszsa* nem mennek, azok a' magok jószágaikot el-vefztik. Egynehányon már *viszsa*-is mentenek; de minthogy többnyire ezek mind olyanok a' kiknek niuts mit el-vefzteni, lokan meg-maradtanak — *azonban nagy a' Politika.* — A' *Frantzia, Anglus és Prufszus Udvarok* munkába vették a' *Török* és a' 2 *Frigyes Tsászári Udvarok* között esendő békelességet; de a' *Porta* előre jelentette ezeknek, hogy *Krimia* legyen az első *punktum* benne, mintegy *Conditio sine qua non*; mert külömben nem békéllik; noha a' *Német Tsászárral* békelességre lépni kész. — Némely *Levelek* azt hirdetik, hogy *Serviát* és *Moldovát* oda igerte volna a' *Török* a' *F. Tsászárnak* olly fel-tétel alatt, hogy az *Orosz frigröl* mondjon-le, és békelességet kötné ezen *F. Udvarral*; de ezt nem-is lehet gondolni, hogy meg-efsék, a' honnan — *Isten tudja mikor, és hogy lesz a' békelesség.*

Egy *Német Levélben* ezt olvasom (igazé vagy nem — a' *Sógor* állyon jót érette) hogy a' megholt nagy nevű *Fridriknek* egy *Kersdorf* nevű *Adjutántja*, kinek *Obefflájdinánti* rangja vala, egy idegen *Udvarnak* *Berlinben* lévő *Követjével* ennekelőte *viadalra* menvén, azt el-ejtette, 's a' *F. Tsászárhoz* *szaladván* *tavaly szolgálatot* és *óltalmat* kérvén,

vén, minthogy nem nyert, az ideán a' Török Nagy Vezérnél kért szolgálatot, és most annak Adjutántja. Ezen Férfiat csak lehet gondolni, ha *Fridriknek* Adjutántja volt, mitsoda tehetségű ember lehet. — Egy Szaksoniai szerentsétlenségbe sikamodott Patantyus Tiszt-is sok Udvaroknál keres vala szolgálatot magának; de minekutánna nem talált, ez-is a' Nagy Vezérnél mondatik lenni; ki a' Nagy Vezér Táboránál lévő ágyuzóknak Vezére — *auri sacra fames &c.* — A' múlt heteken indúla a' Dunán 10 hadi dolgokkal meg-terhelt hajó, mellyek közül edgyiken 10 milliom ezüst pénz vala, mely igen jó örizet alá indúla-meg. — A' mint hallatik a' hadifoglyok a' F. Császári és Királyi Birodalomban széllyel osztatnak a' ki-tserelésnek idejéig. Kátsáról-is ezen hón. 13-dikán azt írják, hogy itt-is egynéhány Török-foglyoknak szállást készitlenek. — A' F. M. L. *Tillier* halálával árván maradt Serget ő Felsőge Generálmajor *Klébek* Urnak adta, a' maga *Novinál* meg-bizonyított jó maga viseletéért. — A' 'Sidók eddig fel-gyűjtötték a' pénzt, 's mihelyt valamely tereh érkezett az Országra, úti-laput vettenek talpok alá 's a' pénzel el-lődúltanak; ezen hón. 15-dikén olly parantsolat hirdetteték-ki Lembergben, hogy ezek a' ki-vándorlásben a' Keresztények törvényéhez szabják magokat, külömben ezeknek törvények-szerént büntettetnek. — Egy még Juliusnak 30-dikán költ Felsőges Rendelés-szerént a' parantsolatik, hogy egy *Evangelikus és Réformátus* Tanító-is Oskolai tanításra ne-botsáttassék, mig arról, hogy a' tanítás módját tökéletesen tudja, a'

Nemzeti (*Normális*) Oskolától rend-szerént való bizonyosság Levelet nem mutat a' Superintendentenzia — Egy. más F. parantsolatban pedig meg-ujjittati azon rendelés, mely-szerént, ha valaki a' nagyobb Oskolákban tanuló nevedékeny ifjaknak nevezetelen az Alumnusoknak (*Stipendium*) pénzt költsönöz a' ő Tanítottók, Tutorok, vagy Szüléjek tudta és engedelmé nélkül, és az által ezeknek alkalmatoságot nyitnak az erköltsek' meg-veztegettetésére, azoknak költsön adott pénzéket az ott lévő nagy harang fogja uforástól edgyütt meg-sizetni. —

A' Fő Hadi Tanács' jelentései tsak ezek: „

BC (***) *A' Zemlini Táborból a' Octobernek 6-dikán költ. Visgálódni ki-küldetvén egy Szabad-seregbeli Stráfamester, azt hozta hirül, hogy Osmán Bala 5-ezer lovag és gyalogokból álló Sereggel, October 12-dikén Jekmehluk forrásánál, az ugy nevezett Eugenius Sántzában meg-telepedett; de ottan nem sokáig múltván, 500 éleséggel terhelt szekerekkel 1500 juhokkal, és mintegy 300 darab szarvas-madarakkal Belgrád-felé vette útját: a' hová midőn közelgetne, feles Törökök jöttek Belgrádból ő elejébe, a' kik őtet a' Vracharon örömmel fogadták és Belgrádba bé-kisérték. Ugyan ezen Törökök közzül October 13-dikán, mintegy 200-an Jágodina-felől szöktének; külömben-is átaljában tsak-nem minden utak Belgrádból tele vagynak onnan el-szöktökkel. A' mi visgálódni küldetett kerülő*

gyázataink 34 darab szarvas-marhákot prédáltak. — *Belgrádból* Octob. 15-dikén 19 Sajkák és 6 fél Gallyák mentenek-le a' Dunán; egy darabig a' Várbéli ágyuzások által, azután pediglen a' parton melyékesleg le-menő lovas Törökök által fedezett-vén: ellenben ezen napon 100 fedeles terhelt szeke-
rek jöttek *Nissa*-felől *Belgrádba*.

A' *Tóth-oroszági Tábori Szállásról Ujj-Grádiska* mellől *Octobernek 17-dikén költ*: Minekutánna Vezér Báró *Laudon*, a' F. M. L. Báró *de Vins* keze alatt Horváth-országban hátra hagyott Seregnél, és a' két meg-vett Török Vároknál *Dubitzánál* és *Novinál* jó rendeléseket tett volna: tehát maga-is Báró *Laudon*, a' *Tóth-országban* F. M. L. Gróf *Mitrovszki* vezér-sege alatt álló Sereghez előre segítségül el-küldött *Valdek* Dragonyosoknak, és 8 Batalion gyalognak utánnok indult; és Octob. 17-dikén az *Ujj-Grádiska* Táborhoz meg-is érkezett. A' *Novi Várának* meg-vételekor Báró *Laudontól* név-szerént meg-dítsért Tisztek közül, ezen következőket ő Felső-rangjokban egy lépéssel elébb mozdítani méltóztatott, ugymint: Insinér Kapitány *Terrinyi*, Gréven Húszár Fő-Hadnagy *Böck*, Preisz Al-Hadn. Gróf *Thün*, *Klébek* Fő-Hadnagy *Fiquelmont*, első Bándl Határnok Fő-Hadnagy *Rufso*, az Insinér Fő-Hadn. *Bedovits*, és ugyan *Martinitz* és *Bianchi* Al-Hadnagyok, továbbá ágyus Al-Hadnagyok *Pertzel* és *Mrátz*, utóljára a' *Klébek* Regimentbéli Stráflamester *Heinrich*, mind ezek rangjokban egy lépéssel fellyebb hágtanak. Eddig vagynak a' Fő-Hadi-Tanáts' jelentései. (**)

Egynehány apró bizonytalanságok
(Szinte ki-mondám hazugságok.)

„Egy Pesten most az első idők után termelt Ujság-levélből ezeket írhatjuk, hogy a' Nagy Vezér egyenesen *Drinápoly Városának* vette úttját, és ott léfzen a' télen. (*Belgrádban van*) — „Az Országok, a' Törököknek egész hajós *Sergeket Oszakov Várával* edgyütt bé-zárták, 's ugyan azért az egész *Fekete-tengernek Urává* lettenek, a' honnan könnyen szállásra mehetnek *Konstántzinápolyba* (*laszlan Tiszt-társ Uram! e' már sokotska*) — „Tegnap-előtt (13-dik Octob.) *Kuditz* nevezetű helységben, mely *Tömösvártól* 8 mért-földnyire vagyon, 3 Oláh Papokat és 50 Oláhokot fel-akasztottak, és ezen tölvajok közzül 140 a' mi lovas *Sergünk* által le-áprittatott, mivel paraszt fegyvert fogtanak vala az őket el-fogni akaró *Húzárokra*. Illy hasznos példák történnék mindenütt a' *Bánáthban*. Ezen *Gonosztévöket* mindenütt *Popák* vezérlik. A' föld-népe mindenütt áldja ő Felségét ezen szükséges példákért; mivel ezek által tétetnek az utak és úttzák bátorságossá. (*e' már nem hozugság*) — „Itt a' mi mostoha *Atyánkfiának* a' *Pesti Kurirnak* *Levélből* egy olly szép hirt irunk-le, mellyet ő maga sem hitt, midön írta, 's mi sem hiszszük; de minthogy szép találmány, 's nem lehetetlen ide iktatjuk:

„Minekutánna *Feldmarfal Laudon* *Novit* megvette volna, az edgyik részét *Sergének* *Török Grádska*-felé (ez igaz eddig) és a' másikat egy okos *Vezér* alatt (ezt *B. de Vinsnek* mondják hogy volt) *Bányaluka*-felé meg-indította, hogy titkos úton meg-szűnés-nélkül útozna, mely *útolsó Vezérnek* egy bé-petsételt *Levelet* adván kezébe, azt parantsola, hogy addig a' *Levelet* fel-ne bontaná, míg 3 — 18 fontú gollyóbisos ágyú-lövészeket nem hallana, akkor pedig fel-bontván a' *Levelet*, az abban találta-

tott parantsolatot tökéletesen tellyesíteni el-ne múltatná. Feldmarfal *Laudon* a' *Grádiskai* útnak közepéből sebess lépésekkel *Bányalukának* fordúlt. Midön ezt a' Törökök észre-vették, mindjárt egész erővel a' Várból eleibe ki-takarodának, hogy a' Várhoz közzel ne-botsáttassák. Ekkor *Laudon* a' petsét fel-szakasztására jelül adott ágyukat a' Városra ki-lövetvén, magát kezdette vizfíza-vonni a' Törökök elöl tettető félelemmel, kit a' *Bányalukából* ki-jött Törökök egész indulattal követnek. Az alatt, azon Vezér, ki a' más részét Vezérli vala más-felől a' Tábornak, az ágyu-szóra fel-bontván a' Levelet, ezt a' két szót találja benne: *egyenszen-bé Bányalukába*. Ezen Vezér a' parantsolatra sebessen *Bányalukába* nyomúlván, minden Vár-kapukat nyitva találta, és a' Várat meg-szállá. Midön *Laudon* gondolná, hogy már a' Vár meg-van véve, meg-áll a' Törökök előtt való hátrálásban, és kemény tüzet adata azokra, ugy annyira, hogy a' Törökök vizfsza-térni a' magok Vár-fokaikra tett ágyuk alá kéntelenítettének; de midön szinte a' magok kapuikhoz érkeznének, a' magokok tulajdon ágyuk által köszöntetének, és így két tűz-közé szorítottván, rész-szerént el-vesztenek, rész-szerént szaladás-fal mentették-meg életüket — és így leve *Lzudon Ura Bányalukának*. *Ezen hír hazugságnak igen szép; de igazságáról az áljon jót, a' kinek tetjzik.*

Béts: „Egy 18-dik Septemberben költ F. rendelés-szerént a' parantsóltatik, hogy egy Orvos Doktor-is ennekutánna Vármegyék' vagy Városok' *Fizikusfi* nem lehetnek, hanem ha annak előtte leg-alább-is egy két esztendejig a' közönséges betegek házában nagy haszonnal gyakorlották magokat. Béts 23. Octob. 1788. — *Szegedről* 18. Ocob. „A' Törökök tsak 147 helységet pusztítottanak-el a' Bánátban, és sok gazdag Familiáknak koldús tarisznyát vetettek a' nyakokba. A' *Méhádiai* Ser-főző egyedül 100-ezer forint árra kárt leg-alább-is vallott. Tegnap vevé azt az orvendetes izenetet *Szegeden*, hogy mennyen haza *Méhádiába*, és te-
kip.

kintse-meg a' maga seres kardjait; ugyan tegnap a' T. T. Minorita Atyák-is a' magok Konventjéhez *La gosa* vilzsza-költöztenek. — Mely nagy károkat tettenek legyen itt az Oláhok, mindenek-előtt tudvagyón. Két *Lugosi* Lakos, kik itt *Szegeden* valának; de megint vilzsza-költöztenek, tsak a' *Borbán*, mellyet ezen Gonosztévök szabad tsapra vetenek 's el-prédáltak 40-ezer forintnyi kárt vallottának. F. M. L. Gróf *Szoró* Urnak Feleségének Itén vala háza és jöszága, házat mindenet elvesztette; és mintegy 20-ezer forintnyi kárt vallott. Már most forr ezen Gonosztévöknek bünök' büntetése törökre; mert itt az Oláhot ha leg-kisebb tolvaidságsban találják-is leg-ottan minden kegyelem nélkül fel-akasztják; a' honnan minden fél-mért-földnél láthatunk ezen környéken olyan három águ fakot, mellyeken iliyetén vad-gyümölsök bővön termenek 's függenek. Midön a' Bánátbéliek ki-bújdostanak vala ez ellenség elöl, itt egyfizeriben olly nagy ollytsóság támodott, hogy mindent fél-árron lehet valavenni; mert, minthogy ugy tartatott, hogy az ellenség tsak 10 mért-földnyire volna tollünk, ki-kiráúlja vala mindenét és a' Piatzok ugy teli valának mindennel, hogy azokon alig lehet valavenni. Egy ökröt 10 és egy tehenet 6 forinton lehet valavenni; hát még a' lábotlan dolgok, mellyeket el-nem lehet vala hajtani! — tsak gondolhatni mely ollytsók vóltanak. Már most minden-féle eleségbéli termések olly nagy fokasággal gyűjtetnek ide, hogy már alig lehet azoknak helyet találni; a' Templomok-is fenekig meg-töltöttetnek ezekkel, és a' Szentgestyében tiszteltetik az Isten, tsak gabona 600-ezer mére hordatik ide. — *Novinak* meg-vétele tsak 900 egynéhán emberünkbe került, a' közönséges *Levelek*-szerént — 36 ágyukat, igen sok lentsét, kőfőkávét s. t. találtunk benne — tehát tsak harmadában sem került, mint *Dubitza*.